

บทที่ 6

ปัญหาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสาร

อัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟ

พฤติกรรมการเรียนรู้และการสื่อสาร “อัตลักษณ์” ความเป็น “มุสลิม” ของ “มุอัลลัฟ” ในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทดังที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 และ บทที่ 5 นั้น พบว่าอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟไม่ว่าจะอยู่ในเขตชุมชนเมืองหรือชุมชนชนบทจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ มุอัลลัฟมีความรู้สึกในด้านการตระหนักรู้บางอย่างเกี่ยวกับตัวเอง เกี่ยวกับการยอมรับในความเป็นตัวตน ประกอบกับการสื่อสารตัวตนออกมาให้เห็นว่าตนเองมีความเหมือนหรือมีความแตกต่างอย่างไรกับบุคคลอื่น อัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟจึงเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ภายในตัวมุอัลลัฟเอง และกับบุคคลอื่นในครอบครัว ชุมชน หรือสังคมของมุอัลลัฟ โดยมุอัลลัฟจะเลือกเอาอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนเรียนรู้จากที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เพื่อสื่อสารให้บุคคลอื่นทั้งที่มุอัลลัฟรู้จักมาก่อนหรือไม่เคยรู้จักมาก่อนได้รับรู้อัตลักษณ์ความเป็นมุสลิม ภายใต้เงื่อนไขของบริบทในช่วงของเวลาและพื้นที่ ในขณะที่มุอัลลัฟเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของตนเองโดยอัตลักษณ์นี้อาจถูกกำหนดได้ทั้งจากตัวตนของมุอัลลัฟเองหรือถูกกำหนดจากบุคคลอื่นในชุมชนหรือสังคมที่มุอัลลัฟมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย

อัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟนี้เกิดขึ้นบนกระบวนการคิดเกี่ยวกับระบบของความแตกต่าง ระบบของความหลากหลาย อัตลักษณ์กับสังคมจึงเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก การนิยามความเป็นตัวตนของอัตลักษณ์นั้นจึงต้องมีการอ้างอิงกับสังคมของมุอัลลัฟเอง เมื่อมุอัลลัฟเข้ามานับถือศาสนาอิสลาม ต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นมากมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้นตามหลักการของศาสนาอิสลามแล้วถือว่าเป็นการทดสอบจากอัลลอฮ์(ซบ.) การแต่งงานของมุอัลลัฟกับมุสลิม ถ้าใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันแล้วมีความเชื่อถือศรัทธา มีศาสนาที่แตกต่างกัน ย่อมจะมีปัญหาเกิดขึ้นตามมา แม้แต่คนที่นับถือศาสนาเดียวกันยังมีปัญหากันได้ เนื่องจากการแต่งงานไม่ใช่เรื่องของคน 2 คนเท่านั้น แต่การแต่งงานเป็นการรวมเครือญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่าย

การใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันของคนที่มีศาสนาต่างกัน ในระยะแรกๆอาจจะบอกว่าเราเข้ากันได้ดี เราเข้าใจกันถึงแม้จะต่างศาสนากันก็อยู่ด้วยกันได้ แต่ในความเป็นจริงต่างคนต่างก็มีวิถีการปฏิบัติที่แตกต่างกันตามความเชื่อถือของตนเอง เมื่อมีลูกก็จะมีปัญหาตามมาว่าจะให้ลูกปฏิบัติตนหรือดำเนินชีวิตตามใคร หากต่างฝ่ายต่างยึดมั่นในความเชื่อของตนเองลูกที่เกิดมาหลงทาง พ่อไปทาง แม่ไปทาง ในที่สุดเด็กที่เกิดมาก็มีปัญหา เนื่องจากครอบครัวเดียวกันความเชื่อถือต่างกันทั้งในเรื่องความศรัทธา และการปฏิบัติ ทำให้เป็นปัญหาครอบครัวและสังคมตามมา คนหนึ่งจะไปวัด คนหนึ่งจะเข้ามัสยิด อีกคนจะไปโบสถ์ แล้วความเป็นครอบครัวรักใคร่กลมเกลียวจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ปัญหา ก็จะเริ่มสะสม แต่ถ้าเปลี่ยนศาสนาแล้วยังคงมีปัญหาทำให้ต้องแยกทางกัน ก็ต้องมองดูว่าบุคคลนั้นปฏิบัติตามหลักการของศาสนาจริงหรือไม่เพื่อให้ไม่เกิดปัญหาดังที่กล่าวมา ศาสนาอิสลามจึงมีข้อกำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ที่ศรัทธาเชื่อถือได้ปฏิบัติตาม ดังที่อัลลอฮฺ(ซบ.)ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ซูเราะฮฺ (บท) ที่ 2 อัล-บะเกาะเราะฮฺ อายะหฺ (โองการ) ที่ 221 ความว่า

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا ۚ وَلَا مَلَائِمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَا
 أَعْجَبَتْكُمْ ۚ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا ۚ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ
 مُّشْرِكٍ وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّىٰ تَدْعُوا إِلَىٰ الْإِسْلَامِ ۚ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَىٰ الْحَقِّ
 وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ ۚ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

“และพวกเจ้าจงอย่าแต่งงานกับหญิงมุชริก (หญิงที่ไม่ใช่มุสลิม) จนกว่านางจะศรัทธา และ
 ทาสหญิงที่ศรัทธานั้นดียิ่งกว่าหญิงที่เป็นมุชริก แม้ว่านาง (ที่ไม่ใช่มุสลิม) ได้ทำให้พวกเจ้าพึงพอใจก็
 ตาม และพวกเจ้าจงอย่าแต่งงานให้กับบรรดาชายที่เป็นมุชริก จนกว่าพวกเขาจะศรัทธา และทาสชายที่
 เป็นผู้ศรัทธานั้นดียิ่งกว่าชายที่เป็นมุชริก แม้ว่าเขาได้ทำให้พวกเจ้าพึงพอใจก็ตาม คนเหล่านี้แหละจะ
 ชักชวนไปสู่ไฟนรกและอัลลอฮฺนั้นทรงเชิญชวนไปสู่สวรรค์ และไปสู่การอภัยโทษ ด้วยอนุมัติของ
 พระองค์ และพระองค์จะทรงแจกแจงบรรดาโองการของพระองค์แก่มนุษย์ เพื่อว่าพวกเขาจะได้รำลึก
 กันได้” (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย, ฮ.ศ.1419: 71)

จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ที่เป็นมุสลิมไม่ว่าหญิงหรือชายก็ตาม ห้ามแต่งงานกับคนต่างศาสนาจนกว่าผู้นั้นจะศรัทธาในอิสลาม และการแต่งงานกับทาสผู้ศรัทธาดีกว่าการแต่งงานกับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม ดังนั้นการอยู่กินกันเองของหญิงชายและมีความสัมพันธ์โดยที่มิได้แต่งงานกันให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามนั้นถือว่าเป็นบาป เป็นการกระทำผิด เมื่อมุอัลลัฟเข้ารับศาสนาอิสลาม และเป็นมุสลิมแล้ว มุอัลลัฟจึงต้องเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของตนเอง แต่เนื่องจากมุอัลลัฟไม่ว่าจะอยู่ในเขตชุมชนเมือง หรือ ชุมชนชนบทก็ตาม เป็นมุสลิมใหม่หรือเป็นผู้มาใหม่จึงเกิดปัญหาในด้านการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในฐานะที่เป็นมุสลิม

จากการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่เป็นปัญหาในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมที่สำคัญที่สุดสำหรับมุอัลลัฟคือปัญหาในเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย หลักการศรัทธา 6 ประการ หลักปฏิบัติ 5 ประการ และหลักจริยธรรมของอิสลาม

6.1 ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมในเรื่องหลักการศรัทธา

การศรัทธา (อีมาน) ตามทัศนะของอิสลาม หมายถึง การมีจิตใจเชื่อมั่น ยืนยันด้วยวาจา และปฏิบัติด้วยกาย หลักการศรัทธาในศาสนาอิสลาม มี 6 ประการ ประกอบด้วย ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ซบ.) ศรัทธาต่อมาลาอิกะฮ์ (เทวดา) ของอัลลอฮ์(ซบ.) ศรัทธาต่อบรรดารอซูลของอัลลอฮ์(ซบ.) ศรัทธาในคัมภีร์ต่างๆอัลลอฮ์(ซบ.) ศรัทธาในวันกิยามะฮ์ (วันสิ้นโลก) และ ศรัทธาต่อเกาะอูร์-เกาะอูร์ (กฎแห่งความดี ความชั่ว)

6.1.1 การศรัทธาต่ออัลลอฮ์(ซบ.)

มุอัลลัฟทุกคนที่เริ่มรู้จักกับมุสลิม คบหาเป็นคู่รักและคาดหวังที่จะแต่งงานด้วยจะได้รับข้อมูลจากมุสลิมว่าถ้ารักที่จะใช้ชีวิตคู่ไปด้วยกัน มุอัลลัฟต้องมีศรัทธาในศาสนาอิสลามก่อน ต้องศรัทธาว่าอัลลอฮ์(ซบ.) เป็นพระเจ้าองค์เดียวเท่านั้น มุอัลลัฟต้องศรัทธาและเชื่อมั่นว่าอัลลอฮ์(ซบ.) ทรงคุณลักษณะที่สมบูรณ์ ปราศจากความบกพร่องใดๆทั้งสิ้น อัลลอฮ์(ซบ.) ทรงมีอำนาจเหนือทุกสิ่ง การเป็นอยู่ของอัลลอฮ์(ซบ.) ไม่เกี่ยวข้องกับเวลา อัลลอฮ์(ซบ.) ไม่มีจุดเริ่มต้นและไม่จุดสิ้นสุด

“ผมเคยบวชเรียนเป็นพระมาก่อน ตอนที่บวชก็คิดว่าเป็นการทดแทนบุญคุณพ่อแม่จะเรียกว่าการศรัทธาเลื่อมใสในพุทธศาสนาหรือไม่ก็ไม่รู้ รู้ว่ามีโอกาสก็ต้องบวชให้พ่อแม่ได้เห็นจะได้เกาะชายผ้าเหลืองเข้าสวรรค์ แต่ศรัทธาในอัลลอฮ์คือศรัทธาที่ต้องเกิดขึ้นด้วยตนเองโดยไม่มีการบังคับใดๆ” (สุลัยมาน, 2552)

“ตอนที่รู้จักกับบังเงา บังไม่เคยพูดขอร้องหรือบังคับให้เราต้องเปลี่ยนศาสนา แต่เขาจะบอกจะเล่าเกี่ยวกับการศรัทธาของมุสลิม ให้เราเรียนรู้เองให้เราตัดสินใจเอง บังจะบอกว่าทำไมมุสลิมถึงต้องศรัทธาในอัลลอฮ์” (ฮาบีบะห์, 2552)

“ตอนที่ผมนับถือศาสนาพุทธก็ไม่รู้ว่าศรัทธาในศาสนาพุทธคือศรัทธาต่อสิ่งไหนอย่างไร รู้สึกว่าศาสนาพุทธมีสิ่งที่จะต้องเลื่อมใสศรัทธามากมาย แล้วแต่ใครจะศรัทธาอะไรอย่างไร ศรัทธาตามกันต่อๆกันมาตามปู่ย่า ตายาย พอเรียนรู้เกี่ยวกับอิสลามจึงรู้ว่าศรัทธาของมุสลิมเป็นอย่างไร แต่เมื่อกล่าวปฏิญาณตนเข้ารับอิสลามผมรู้แล้วว่าอัลลอฮ์(ซบ.) เป็นพระเจ้าองค์เดียวเท่านั้นที่ผมต้องศรัทธา” (ยูซบ, 2552)

“ก่อนที่จะมีแฟนเป็นมุสลิมตัวเองก็เคยไปปฏิบัติธรรมกับแม่ ไปปฏิบัติเป็นเพื่อนแม่ แม่อยากให้ไปก็ไป ไม่เคยให้ความสนใจในเรื่องของความศรัทธารู้แค่กำเนิดมาในครอบครัวศาสนาพุทธ ต้องไหว้พระทำบุญ ตักบาตร ปฏิบัติธรรม แต่พอรู้จักกับแฟนและได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการของศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮ์(ซบ.) ก็เพิ่งจะเข้าใจว่าการศรัทธาคืออะไร รู้ว่าการศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียวเป็นอย่างไร ทำไมมุสลิมต้องศรัทธาในอัลลอฮ์(ซบ.) เท่านั้น” (มารียะห์, 2552)

“ครูสอนศาสนาที่ทำการนิกะฮ์สอนว่าเป็นมุสลิมแล้วต้องเลิกไหว้ เลิกนับถือ ในวัดดูบูชาในสิ่งต่างๆ ตามที่ตนเองเคยปฏิบัติมา ไหว้พระ ห้อยสายสร้อยพระก็ไม่ได้ เพราะมุสลิมไม่เคารพสักการะวัตถุใดๆ ทั้งสิ้น มุสลิมศรัทธาในอัลลอฮ์(ซบ.) องค์เดียวเท่านั้น ค่อยๆ เรียนรู้ไป แล้วจะเกิดความศรัทธาขึ้นเอง” (มุฮัมมัดอิมรอน, 2552)

“เนื่องจากเข้ารับศาสนาอิสลามด้วยเหตุผลบางประการ ตนเองเลยไม่ได้เตรียมตัวเรียนรู้มาก่อนที่จะนิกะหุกัน แต่ในวันที่นิกะหุหม่ามที่ทำการนิกะหุให้ ก็สอนว่าเมื่อปฏิญาณตนเข้ารับอิสลามแล้ว เราต้องศรัทธาและเชื่อมั่นในพระเจ้าคืออัลลอฮฺ(ซบ.) องค์เดียวเท่านั้น จะไปเคารพกราบไหว้พระสงฆ์ พระพุทธรูป หรือ พระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ(ซบ.) ไม่ได้ ยังคิดเลยว่าเราจะทำได้หรือไม่ แต่มาถึงขั้นนี้แล้วก็ต้องพยายาม แยกเปลี่ยนความเชื่อ เปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนความคิดใหม่ สำหรับตนเองคงไม่ยากนัก ก็เลิกไหว้พระ ไหว้วัตถุหรือเทวรูปต่างๆ” (มูอัลลัฟ ก, 2552)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมในเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮฺ(ซบ.) คือการทำให้ตนเองเกิดความศรัทธาขึ้นในตนเอง โดยไม่มีการบังคับจากมุสลิมอื่น มูอัลลัฟจะใช้การเปรียบเทียบกับความเชื่อความศรัทธาเดิมที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน เมื่อเห็นถึงความแตกต่างแล้วมูอัลลัฟจึงศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นกับมูอัลลัฟคือเรื่องระยะเวลาการเรียนรู้ที่จะทำให้มูอัลลัฟเกิดความศรัทธาแตกต่างกันบางคนเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วบางคนต้องใช้เวลาเพื่อให้ตนเองเกิดความศรัทธา มูอัลลัฟกลุ่มที่เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามและเต็มใจที่จะเข้ารับอิสลามมีการเรียนรู้เพื่อให้ตนเองเกิดความศรัทธาได้รวดเร็วกว่า

ส่วนมูอัลลัฟกลุ่มที่มีเหตุทำให้ตนเองต้องเข้ารับศาสนาอิสลามเพื่อให้ตนเองและสามีหรือภรรยาอยู่ด้วยกันอย่างถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลามต้องใช้เวลาในการเรียนรู้เพื่อให้ตนเองเกิดความศรัทธา การสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมในเรื่องการศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียว คือการไม่กราบไหว้หรือเคารพบูชาสิ่งอื่นใด นอกจากศรัทธาเชื่อมั่นในอัลลอฮฺ(ซบ.) องค์เดียวเท่านั้น มูอัลลัฟแก้ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมในเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮฺ(ซบ.) ด้วยการให้เวลากับตนเองเพื่อเรียนรู้ให้เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) เป็นพระเจ้าองค์เดียว

6.1.2 การศรัทธาต่อมลาอิกะฮฺ (เทวดา) ของอัลลอฮฺ(ซบ.)

มลาอิกะฮฺเป็นนามธรรม สื่อกลางระหว่างพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของบรรดาศาสนา (นบี)ทั้งหลาย ซึ่งทำให้นบีดังกล่าวเข้าถึงอัลลอฮฺ(ซบ.) คุณลักษณะของมลาอิกะฮฺ ประกอบด้วย การถูกบังเกิดจากรัศมี ไม่มีกลิ่น ไม่มีเพศ ไม่มีฝ้าฝุ่นคำสั่งของอัลลอฮฺ(ซบ.) ปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮฺ(ซบ.) จำแลงร่างได้ทุกอย่าง ไม่มีบิดา ไม่มีมารดา ไม่มีสามี ไม่มีภรรยา ไม่มีบุตร ทำแต่ความดีเป็นนิจสิน ไม่กิน ไม่ดื่ม และมีจำนวนมากไม่มีใครรู้จักจำนวนนอกจากอัลลอฮฺ(ซบ.) มูอัลลัฟต้องศรัทธาต่อบรรดามลาอิกะฮฺของอัลลอฮฺ(ซบ.) ที่สำคัญซึ่งมูอัลลัฟจำเป็นต้องรู้จักนามและหน้าที่ มี 10 ท่าน คือ

ญิบรออีล	มีหน้าที่นำบัญญัติของอัลลอฮฺ(ซบ.) มาสู่บรรดานบี
อิสรอไฟล	มีหน้าที่เป่าแตรในวันสิ้นโลก
มิกออีล	มีหน้าที่นำรีสกี (โชค ลาภ) ต่างๆ จากอัลลอฮฺ(ซบ.) มาสู่โลก
อิซรออีล	มีหน้าที่ถอดวิญญาณของมนุษย์และสัตว์
มุนกะร และ นาكير	มีหน้าที่สอบถามคนตายในกุโบร (หลุมฝังศพ)
รอกีบ และ อาดีด	มีหน้าที่บันทึกความดีและความชั่วของมนุษย์
มาลิก	มีหน้าที่ดูแลขุมนรก
ริดวาน	มีหน้าที่ดูแลสวนสวรรค์

มุฮัลลัฟได้เรียนรู้การศรัทธาต่อมลาอิกะฮฺ โดยเป็นการศรัทธาในภาพรวม ศรัทธาในคุณลักษณะและการทำงานของมลาอิกะฮฺ ตามที่ได้รับรู้ และเชื่ออย่างแน่วแน่และสัตย์จริงว่าอัลลอฮฺ (ซบ.) มีบรรดาบรเวารที่เป็นมลาอิกะฮฺจริง อัลลอฮฺ(ซบ.) ได้ตรัสในคัมภีร์อัล-กุรอาน ซูเราะฮฺ (บท) ที่ 82 ชื่อ อัล-อินฟีฎอฺ อายะหฺ (โองการ) ที่ 10 - 12 ความว่า

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿١٠﴾

كِرَامًا كَاتِبِينَ ﴿١١﴾

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾

“และแท้จริงมีผู้คุ้มกันรักษาพวกเจ้าอยู่ คือ (มลาอิกะฮฺ) ผู้ทรงเกียรติเป็นผู้บันทึก พวกเขารู้ในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ” (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย, ฮ.ศ.1419: 1658)

“มะเคยบอกให้ฟังว่าสิ่งต่างๆที่เราประพฤติปฏิบัติไม่ดีไม่ว่าจะมีใครรู้หรือไม่มีใครรู้ มลาอิกะฮฺจะบันทึกเก็บไว้ทั้งหมดเพราะเป็นคำสั่งที่อัลลอฮฺ(ซบ) ใช้” (มุฮัมมัดอิรอน, 2552)

“เคยไปงานฝังศพของมุสลิมได้มีโอกาสดูกับอิหม่าม ท่านอิหม่ามบอกว่าหลังจากเสร็จพิธีฝังแล้ว จะมีมลาอิกะฮ์มาสอบถามผู้ตายในหลุมฝังศพว่าใครเป็นพระเจ้าของท่านและคำถามต่างๆ อีกมากมาย” (สุลัยมาน, 2552)

“เวลาเราขอคูอาว (ขอพร) จากอัลลอฮ์(ซบ.) ถ้าอัลลอฮ์(ซบ.) รัับคูอาวที่เราขอ ก็จะทำให้มลาอิกะฮ์เป็นผู้นำมาให้แก่เรา ให้แก่มนุษย์โลกนี้” (ฮับเซาะห์, 2553)

“อาจารย์ที่สอนศาสนาบอกว่ามลาอิกะฮ์มีมากมายไม่มีใครรู้ นอกจากอัลลอฮ์(ซบ.) เราไม่ต้องรู้จักชื่อหรือใคร แต่ต้องศรัทธาต่อมลาอิกะฮ์ของอัลลอฮ์ จำไว้สักชื่อก็พอแล้ว ว่า มลาอิกเป็นผู้ดูแลขุมนรก เพื่อไปเจอจะได้รู้จักชื่อ...จำ...” (ฮาบีบะห์, 2552)

“เคยได้ยิน คำว่า มลาอิกะฮ์ แต่จำชื่อไม่ได้ ใครทำหน้าที่อะไรไม่รู้ ครูที่สอนศาสนาบอกว่าไม่จำเป็นต้องท่องจำชื่อเป็นภาษาอาหรับ แต่ให้เราเชื่อว่ามลาอิกะฮ์ ที่คอยรับใช้และปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮ์(ซบ.) คอยบันทึกความคิดความชั่วของมนุษย์จริง เมื่อเราตายและถูกฝังก็จะมีมลาอิกะฮ์มาสอบถามเราในหลุมฝังศพ” (อาลี, 2553)

“เคยคุยกับผู้ใหญ่ในบ้านเรื่องวันสิ้นโลก ท่านบอกว่า วันนั้นจะมีมลาอิกะฮ์มาเป่าแตร เพื่อเป็นสัญญาณบอกถึงวันสิ้นโลกให้ทุกคนได้ยิน ก็รับรู้นะว่ามีมลาอิกะฮ์ แต่ไม่รู้ว่าจะเรียกว่าศรัทธาด้วยหรือเปล่า” (อุสมาน, 2552)

“เพื่อนมุสลิมบอกว่าการกระทำใดๆ ก็แล้วแต่ที่เราทำลงไป จะมีมลาอะฮ์บันทึก เพียงแค่เราคิดทำดี แต่ยังไม่ลงมือกระทำก็จะได้รับการบันทึกความดีแล้ว แต่ถ้าเราคิดทำสิ่งที่ไม่ดี มลาอิกะฮ์จะยังไม่บันทึก จนกว่าเราจะทำสิ่งนั้นจริง” (ซอและห์, 2552)

ข้อมูลที่ได้จากมุอัลลัฟ พบว่า มุอัลลัฟที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามจากสถาบันสอนศาสนาจะรู้จักกับคำว่า มลาอิกะฮ์ คือผู้บันทึกความคิดความชั่วที่มนุษย์ทุกคนได้ปฏิบัติไว้ มลาอิกะฮ์จะเป็นผู้นำรลิก (โศคลาก) ต่างๆ มาสู่โลก ส่วนมุอัลลัฟที่ไม่ได้เรียนจากสถาบันสอนศาสนาบางคน เคยได้ยิน ได้รู้ จากครูสอนศาสนาและจากบุคคลในครอบครัวและในชุมชนที่มุอัลลัฟได้พบปะพูดคุย

การศรัทธาต่อบรรดามาลาอิกะฮฺ ของอัลลอฮฺ(ซบ.) นี้ มุอัลลัฟต้องมีความศรัทธาและเชื่อว่า มาลาอิกะฮฺคือผู้ที่ปฏิบัติตามคำบัญชาของอัลลอฮฺ(ซบ.) ไม่มีการบังคับให้มุสลิมหรือมุอัลลัฟต้องจำชื่อของมาลาอิกะฮฺ แต่ให้เชื่อว่าบรรดามาลาอิกะฮฺมีอยู่จริง และศรัทธาต่อมาลาอิกะฮฺของอัลลอฮฺ(ซบ.) ปัญหาที่เกิดขึ้นกับมุอัลลัฟคือการจำชื่อของมาลาอิกะฮฺที่มีหน้าที่ต่าง ๆ กัน มุอัลลัฟบางท่านรู้ว่ามีมาลาอิกะฮฺแต่ไม่รู้ว่า ชื่ออะไร ทำอะไร ส่วนในเรื่องความศรัทธาต่อบรรดามาลาอิกะฮฺนั้น มุอัลลัฟบางคนไม่เคยเรียนรู้มาก่อน มุอัลลัฟแก้ปัญหาคือการเรียนรู้ในเรื่องการศรัทธาต่อบรรดามาลาอิกะฮฺของอัลลอฮฺ(ซบ.) ด้วยการรับฟังการสอนหรือการบอกเล่าจากผู้รู้ ส่วนการที่มุอัลลัฟจะสื่อสารให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองศรัทธาต่อบรรดามาลาอิกะฮฺของอัลลอฮฺ(ซบ.) นั้น ไม่สามารถสื่อสารออกมาเป็นรูปธรรมได้ เพราะเป็นเรื่องที่มุอัลลัฟและมุสลิมทุกคนต้องเชื่อถือศรัทธาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวเอง การเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมในเรื่องการศรัทธาต่อบรรดามาลาอิกะฮฺ (เทวทูต) ของอัลลอฮฺ(ซบ.) จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสื่อสารออกมาให้เห็นได้ ไม่ใช่สิ่งที่จะต้องแสดงออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้

6.1.3 การศรัทธาต่อบรรดาอรุซูลของอัลลอฮฺ(ซบ.)

การศรัทธาต่อบรรดาอรุซูล คือการที่มุอัลลัฟเชื่ออย่างมั่นใจว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) ได้ส่งอรุซูลไปยังทุกประชาชาติ เพื่อทำหน้าที่เรียกร้องสู่การภักดีและเคารพต่ออัลลอฮฺ(ซบ.) ผู้เดียวเท่านั้น และปฏิเสธการกราบไหว้บูชาและเคารพภักดีสิ่งอื่นนอกเหนือจากอัลลอฮฺ(ซบ.) อัลลอฮฺ(ซบ.) ได้สั่งสอนบรรดานบี และผู้เจริญรอยตามนบี ด้วยการพยายามทำตนเองให้ซึ่มซับในศรัทธา (อีมาน) เป็นอันดับแรกด้วยการหมั่นปฏิบัติการเคารพภักดีและสักการะ (อิบาดะฮฺ) ตามที่อัลลอฮฺ(ซบ.) ใช้ การศรัทธา (การชำระจิตใจ) การพินิจพิเคราะห์ การคิดใคร่ครวญ การอดทน การเสียสละทุกอย่างเพื่อศาสนา การทุ่มเทและอุทิศตนเพื่อความศรัทธาได้สมบูรณ์ในชีวิตและจิตใจของพวกเขาเต็มด้วยความเชื่อมั่นว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) เป็นผู้ทรงสร้างทุกอย่าง และทุกสรรพสิ่งอยู่ในเอื้อมพระหัตถ์ของพระองค์ และพระองค์ผู้เดียวที่ควรแก่การภักดีและสักการะบูชา แล้วพวกเขาก็จะพยายามปกป้องรักษาอีมาน (การศรัทธา) ดังที่ อัลลอฮฺ(ซบ.) ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัล-กุรอาน ซูเราะฮฺ (บท) ที่ 16 ชื่อ อัน-นะหฺลุ ในบางส่วนของอายะฮฺ (โองการ) ที่ 36 ความว่า

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ...

“และโดยแน่นอน เราได้ส่งร่อซูลมาในทุกประชาชาติ(โดยบัญชาว่า) พวกท่านจงเคารพภักดีอัลลอฮฺ และจงหลีกเลี่ยงให้ห่างจากพวกเจว็ด...” (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย, ฮ.ศ. 1419: 636)

การศรัทธากับบรรดานบีและร่อซูลทุกคน จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุฮัลล์ฟในฐานะที่เป็นมุสลิม มุฮัลล์ฟผู้ใดก็ตามที่ปฏิเสธ (ไม่ศรัทธา) ร่อซูลคนไหน เท่ากับว่ามุฮัลล์ฟผู้นั้นได้ปฏิเสธร่อซูลทั้งหมด และจำเป็นที่มุฮัลล์ฟจะต้องศรัทธาและเชื่ออย่างแน่วแน่ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับร่อซูล และต้องเจริญรอยตามในเรื่องการศรัทธาที่ซื่อสัตย์ การศรัทธาในเอกภาพของอัลลอฮฺ(ซบ.) ที่สมบูรณ์แบบการมีกริยามารยาทที่ดีงามและการปฏิบัติตามชะรีอะฮฺ ของผู้ที่ถูกส่งมายังพวกเรา คือ ท่านร่อซูลศาสนดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ซึ่งเป็นศาสนดาผู้ประเสริฐที่สุดที่ถูกส่งมายังมนุษยทั้งมวล

ผลจากการศรัทธาต่อร่อซูลคือได้ทราบถึงความโปรดปรานและความดูแลของอัลลอฮฺ(ซบ.) ผู้ยิ่งใหญ่ที่มีต่อบ่าวของพระองค์ที่พระองค์ได้ส่งบรรดาร่อซูลเพื่อเป็นผู้ชี้ทางเขาสู่การอิบาดะฮฺแด่พระเจ้าของพวกเขาและได้สั่งสอนถึงวิธีการอิบาดะฮฺที่ถูกต้องว่าต้องทำเช่นใด ความรักและการยกย่องที่มีต่อร่อซูลโดยไม่เลยเถิดเพราะพวกเขาเป็นร่อซูลของอัลลอฮฺ(ซบ.) พวกเขาได้ปฏิบัติอิบาดะฮฺต่อพระองค์ ได้เผยแพร่ศาสนแห่งอิสลามและได้กล่าวตักเตือนบรรดาบ่าวของ และการศรัทธาต่อร่อซูลคือ การได้ขอบคุณและการสรรเสริญแด่องค์อัลลอฮฺ(ซบ.) ในเนียะฮฺอุมัต (ความโปรดปราน) ของพระองค์อันมากมาย

มุฮัลล์ฟ ทุกคนทราบว่าศาสนดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) เป็นศาสนดาของศาสนาอิสลาม ที่มุฮัลล์ฟต้องศรัทธาเชื่อถือ มุฮัลล์ฟทราบว่าศาสนดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) เป็นศาสนดาองค์สุดท้ายที่มาประกาศศาสนาอิสลาม แต่มุฮัลล์ฟไม่ทราบว่าก่อนหน้าศาสนดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) แล้ว ศาสนาอิสลามยังมีศาสนดาท่านอื่นที่สำคัญ ซึ่งมุสลิมต้องรู้จักและศรัทธาว่าเป็นศาสนดาที่อัลลอฮฺ(ซบ.) ส่งมาประกาศศาสนาอิสลามก่อนหน้าท่านศาสนดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ)

“อิหม่ามบอกว่า มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามแนวทางหรือตามแบบฉบับของศาสนดา มุฮัมมัด (ศ็อลฯ)” (ฮาดี, 2553)

“ตอนที่ไปเรียนศาสนา ครูที่สอนก็เล่าให้ฟังถึงเรื่องราวของศาสดาท่านอื่นๆ แต่จำไม่ได้ว่าชื่ออะไร จำได้ว่า นบีอาดัม เป็นมนุษย์คนแรก นบีมุฮัมมัดเป็นศาสดาท่านสุดท้าย และมุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามนบี” (อัสมะห์, 2552)

“ไม่รู้ว่าการศรัทธาค่อนบิหรือรอซูล ต้องทำอย่างไร แต่รู้ว่ามุสลิมต้องปฏิบัติตามแบบอย่างที่นบีมุฮัมมัดได้เป็นตัวอย่างไว้ให้ปฏิบัติตาม” (ซอบิรซ์, 2552)

“บังเขาบอกว่านอกจากเราต้องศรัทธาเชื่อมั่นในอัลลอฮ์(ซบ.) แล้ว เราต้องศรัทธาและเชื่อมั่นว่า นบีมุฮัมมัด เป็นรอซูล และเป็นศาสดาท่านสุดท้ายของอัลลอฮ์” (ซัลมา, 2552)

“ก็เชื่อนะว่า นบีมุฮัมมัดเป็นศาสนาที่อัลลอฮ์(ซบ.) ให้มาประกาศเผยแผ่ศาสนาอิสลามแต่จะให้บอกหรือให้สื่อสารว่าเราศรัทธา ก็บอกไม่ถูกนะว่าจะสื่อสารอย่างไร เราจะรู้ตัวเราเองว่าเราศรัทธาหรือไม่ศรัทธา ครูที่สอนศาสนาเคยบอกว่าการที่เราปฏิบัติตามที่ศาสดาได้เป็นแบบอย่างไว้ก็เรียกได้ว่าเราศรัทธา” (อาลี, 2553)

จากข้อมูลพบว่ามุอัลลัฟรู้จักศาตา (นบี) มุฮัมมัด (คือลฯ) และมุสลิมทุกคนมีท่านศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (คือลฯ) เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต มุอัลลัฟเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับศาสดาของศาสนาอิสลามจากการสอนของครูสอนศาสนา จากอิหม่าม หรือจากบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว ปัญหาในเรื่องความศรัทธาต่อบรรดารอซูลคือมุอัลลัฟไม่ทราบว่าใครคือรอซูล และรอซูลท่านไหนได้รับคัมภีร์อะไรจากอัลลอฮ์(ซบ.) มุอัลลัฟบางท่านเคยเรียนรู้มาบ้างเกี่ยวกับเรื่องราวของรอซูล แต่เนื่องจากความศรัทธาเป็นสิ่งที่เป็นามธรรม มุอัลลัฟไม่สามารถสื่อสารได้ว่าตนเองศรัทธาหรือไม่อย่างไร มุอัลลัฟจะทราบเพียงว่ามุสลิมมีท่านศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (คือลฯ) เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

6.1.4 การศรัทธาต่อคัมภีร์ต่างๆ ของอัลลอฮ์(ซบ.)

การศรัทธาต่อบรรดาคัมภีร์ คือการเชื่ออย่างแน่วแน่และสัจจริงว่าอัลลอฮ์ ได้ทรงประทานบรรดาคัมภีร์ลงมา แก่บรรดานบี และรอซูลของพระองค์ เพื่อเป็นทางนำแก่ปวงบ่าวทั้งหลาย และเชื่อว่าคัมภีร์เหล่านี้เป็นคำรัสของพระองค์จริง และเนื้อหาในคัมภีร์เหล่านี้เป็นความจริง ในบรรดาคัมภีร์บางเล่มอัลลอฮ์(ซบ.) ได้กล่าวชื่อในคัมภีร์อัล-กุรอานและในบรรดาคัมภีร์เหล่านี้ก็มีที่ไม่รู้จักชื่อ

และไม่มีผู้ใดรู้จำนวนนอกจากพระองค์อัลลอฮฺ(ซบ.) เท่านั้น คัมภีร์ที่สำคัญอย่างยิ่งที่มุสลิมต้องรู้มี 4 เล่มได้แก่

อัล-เตวารอฮฺ อัลลอฮฺ(ซบ.) ได้ทรงประทานลงมาแก่ศาสดา (นบี) มุซา อะลัยฮิสสลาม
 อัล-ชานูร อัลลอฮฺ(ซบ.) ได้ทรงประทานลงมาแก่ศาสดา(นบี) ดาอูด อะลัยฮิสสลาม
 อัล-อินญิล อัลลอฮฺ(ซบ.) ได้ทรงประทานลงมาแก่ศาสดา (นบี) อีซา อะลัยฮิสสลาม
 อัล-กุรอาน อัลลอฮฺ(ซบ.) ได้ประทานลงมาแก่ศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ)

มุสลิมศรัทธาว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) เป็นผู้ประทานคัมภีร์เหล่านี้ และเชื่ออย่างสัจจริงในความถูกต้องของรายละเอียดและเนื้อหาที่มีอยู่ในคัมภีร์เหล่านี้เหมือนกับความต้องการ ของรายละเอียดและเนื้อหาที่มีอยู่ในอัลกุรอาน และเชื่อในเนื้อหาที่มีอยู่ในคัมภีร์เหล่านี้ เฉพาะที่ไม่ได้รับการแก้ไขและเปลี่ยนแปลง และพร้อมนำบทบัญญัติต่างๆ ที่ยังไม่ได้ยกเลิกไปปฏิบัติด้วยความน้อมรับและเต็มใจ เป็นการศรัทธาโดยภาพรวม มุอัลลัฟรู้ว่าคัมภีร์ที่สำคัญของศาสนาอิสลามมีหลายเล่มแต่เล่มที่สมบูรณ์ที่สุดที่มุสลิมทั่วโลกยึดถือและใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตคือ คัมภีร์อัล-กุรอาน ที่อัลลอฮฺ(ซบ.) ทรงประทานให้แก่ท่านศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ)

มุอัลลัฟมีหน้าที่ต่ออัล-กุรอาน คือต้องยึดมั่นและศรัทธาว่า อัล-กุรอานเป็นคำพูดของอัลลอฮฺ(ซบ.) ยึดมั่นและศรัทธาว่าคำสอนต่างๆในอัล-กุรอาน เป็นคำสอนที่ถูกต้องและดีที่สุดในครอบคลุมในทุกๆ ด้าน มุอัลลัฟทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสอนของอัล-กุรอาน เช่นเดียวกับมุสลิมทุกคน มุอัลลัฟต้องใกล้ชิดคัมภีร์อัล-กุรอานด้วยการพยายามฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอให้เป็นกิจวัตรประจำวันและอ่านให้มากที่สุด เพื่อจะได้รับทางนำและผลบุญมากที่สุดจากอัลลอฮฺ(ซบ.) เพราะการปฏิบัติตามคำสอนของอัล-กุรอานจะก่อให้เกิดผลดีแก่มุอัลลัฟสร้างความสงบสุขให้แก่ครอบครัว และสังคม

“เคยเรียนมาว่าคัมภีร์ที่อัลลอฮฺ(ซบ.) ประทานลงมามีหลายเล่ม แต่เล่มที่สมบูรณ์ที่สุดที่มุสลิมใช้เป็นทางนำในการดำเนินชีวิตคือ อัล-กุรอาน” (ยูซุบ, 2552)

“รู้ว่าอัล-กุรอานมีความสำคัญนะ แต่อ่านไม่เป็น ไม่มีเวลาเรียนด้วย เคยฟังการอธิบายความหมายกุรอาน จากวิทยุบ้าง” (ฮาดี, 2553)

“ถ้าศรัทธาต่อคัมภีร์กุร-อาน คือการอ่านออก ตนเองคงจะไม่เกิดศรัทธามั้งเพราะทุกวันนี้
ยังอ่าน ไม่ออกเลย เคยอ่านความหมายภาษาไทย แต่ก็ไม่เข้าใจหรอก” (พีชะห์, 2552)

“พยายามเรียนรู้เหมือนกันนะ แต่ยังไม่จำตัวไม่ได้เลย ออกเสียงก็ไม่ถูกต้องครูที่สอนบอกว่า
ถ้าอ่านออกเสียงผิดความหมายก็ผิดด้วย” (ตอฮา, 2552)

“รู้ว่ามุสลิมมีคัมภีร์อัลกุร-อาน ใช้เป็นทางนำในชีวิต แต่อ่านฉบับความหมายภาษาไทยก็ไม่
เข้าใจ ไม่รู้ว่าเรายังไม่ศรัทธาหรือเปล่า” (ซาร่า, 2553)

ข้อมูลที่ได้รับจากมุอัลลัฟ พบว่า ปัญหาของมุอัลลัฟคือมุอัลลัฟไม่สามารถอ่านคัมภีร์
อัล-กุร-อานที่เป็นภาษาอาหรับได้ และมุอัลลัฟไม่มีเวลาในการเรียนรู้ มุอัลลัฟแก้ปัญหาโดยที่มุอัลลัฟ
บางคนพยายามเรียนรู้การอ่านกับครูสอนศาสนา บางคนเคยอ่านฉบับที่มีความหมายภาษาไทย แต่
อ่านแล้วก็ไม่สามารถทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ มุอัลลัฟบางคนเคยฟังความหมายในคัมภีร์
อัลกุร-อานจากรายการวิทยุหรือจากสื่อซีดี และมุอัลลัฟบางคนไม่เคยศึกษาคัมภีร์อัล-กุร-อานเลย วิธี
แก้ปัญหาของมุอัลลัฟคือมุอัลลัฟต้องให้เวลากับตนเองศึกษาให้เกิดความเข้าใจ ให้เกิดความศรัทธา
การเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมในเรื่องการศรัทธาต่อคัมภีร์อัลกุร-อานคือการ
ปฏิบัติตนตามที่คัมภีร์อัลกุร-อานได้บอกไว้และการศึกษาคัมภีร์อัลกุร-อานอย่างสม่ำเสมอ ดังที่อัลลอฮ์
(ซบ.) ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัล-กุร-อาน ซูเราะฮ์ (บท) ที่ 8 ชื่อ อัล-อันฟาน ในบางส่วนของอายะฮ์
(โองการ) ที่ 2 ความว่า

... وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا...

“... เมื่อบรรดาโองการของพระองค์ถูกอ่านแก่พวกเขา โองการเหล่านั้นก็เพิ่มพูนความ
ศรัทธาแก่พวกเขา...” (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย, ฮ.ศ.1419: 408)

การศรัทธาในคัมภีร์อัล-กุรอานและปฏิบัติตามบัญญัติต่างๆ ที่มีอยู่ในคัมภีร์อัล-กุรอานและประพาดิตนตามคำสอนของคัมภีร์อัล-กุรอานเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคนและจำเป็นสำหรับมุอัลลัฟในฐานะมุสลิมใหม่ อัลลอฮฺ(ซบ.) จะไม่ทรงรับการกระทำใดๆ ที่ไม่ได้เป็นคำสอนที่มาจากคัมภีร์อัล-กุรอาน

6.1.5 การศรัทธาต่อวันอากิเราะฮฺ (วันสิ้นโลก)

วันอากิเราะฮฺคือวันที่อัลลอฮฺ(ซบ.) จะทรงให้ทุกสรรพสิ่งได้ฟื้นคืนชีพอีกครั้งเพื่อการสอบสวนและการตอบแทนอันเนื่องมาจากไม่มีวันใดอีกแล้วหลังจากวันดังกล่าวนี้ เพราะชาวสวรรค์ก็จะพำนักอยู่ในสวรรค์จนไม่มีวันสิ้นสุดและชาวนรกก็จะพำนักอยู่ในนรก มุอัลลัฟต้องเชื่อในเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นก่อนตาย นั่นก็คือ วันสิ้นโลกและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ของวันสิ้นโลก การศรัทธาต่ออัลลอฮฺ(ซบ.) และวันอากิเราะฮฺเป็นรูกนอิมาน (หลักการศรัทธา) ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ซึ่งเมื่อรวมกับหลักการศรัทธาอื่นๆ ด้วยแล้ว ก็จะชี้วัดความมั่นคงในศรัทธาของมุสลิม อีกทั้งยังเป็นหลักประกันถึงความสันติสุขและความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้าของมุสลิมผู้ศรัทธา

“มะ บอกว่าเมื่อเราเป็นมุสลิมแล้วเราต้องเชื่อว่าวันสิ้นโลกมีจริง เราต้องถูกสอบสวนในสิ่งที่เราทำไว้ในโลกนี้” (มุฮัมมัดอิมรอน, 2552)

“หลังจากเข้ารับอิสลาม รู้เพียงว่ามุสลิมต้องละหมาดต้องถือศีลอด ส่วนเรื่องหลักการศรัทธาก็ยังไม่เข้าใจว่านอกจากศรัทธาว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) เป็นเจ้า และนบีมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตแล้วต้องศรัทธาต่ออะไร อย่างไร เพราะตนเองไม่ได้เรียนรู้เพิ่มเติม” (มุอัลลัฟ ข, 2552)

“ก่อนที่จะมาแต่งงานและเข้ารับอิสลาม ก็เชื่อนะว่า ต้องมีวันสิ้นโลก พอมาเข้ารับอิสลามจึงรู้ว่ามุสลิมต้องศรัทธาและเชื่อมั่นว่าวันสิ้นโลกมีจริง”(ฮาวา, 2553)

จากข้อมูล พบว่า มุอัลลัฟบางคนรู้ว่าวันสิ้นโลกมีจริง และต้องเชื่อมั่นว่าสิ้นโลกต้องเกิดขึ้นจริง ทุกคนต้องถูกสอบสวน มุอัลลัฟบางคนมีความเชื่อเรื่องวันสิ้นโลกมาก่อนแต่มีความเชื่อตามความเชื่อถือเดิมของตนก่อนเข้ารับอิสลาม แต่หลังจากเข้ารับอิสลามแล้วจึงรู้ว่าทำไมมุสลิมต้องเชื่อและศรัทธาต่อวันสิ้นโลก ปัญหาที่เกิดกับมุอัลลัฟคือมุอัลลัฟไม่เข้าใจว่าต้องศรัทธาต่อวันสิ้นโลกอย่างไร และทำอย่างไรจึงจะเรียกว่าตนเองศรัทธาต่อวันสิ้นโลก และผู้อื่นจะรู้ได้อย่างไรว่าตนเองศรัทธาต่อวัน

สิ้นโลก มุสลิมบางคนไม่รู้เลยว่านอกจากศรัทธาต่ออัลลอฮฺ(ซบ.) และศรัทธาต่อศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ในฐานะที่เป็นศาสนทูตของอัลลอฮฺ(ซบ.) แล้วยังต้องศรัทธาต่อวันสิ้นโลกด้วย เนื่องจากมุสลิมไม่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมหลังจากแต่งงาน

6.1.6 การศรัทธาต่อกฎเกาะฎัวร์-เกาะฎัวร์ (กฎแห่งความดี ความชั่ว)

มุสลิมทุกคนจะต้องเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดในโลกนี้อยู่ในความรอบรู้และเป็นไปตามประสงค์ของอัลลอฮฺ(ซบ.) องค์เดียวเท่านั้น ถ้าหากอัลลอฮฺ(ซบ.) ไม่ต้องการเหตุการณ์นั้นๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นแม้ว่ามนุษย์จะพยายามให้มันเกิดก็ตามเกาะฎัวร์-เกาะฎัวร์ คือกฎที่พระเจ้าสร้างขึ้นมาจากเพื่อควบคุมสรรพสิ่งรวมทั้งมนุษย์ให้เป็นไปตามพระประสงค์ของพระองค์ เพราะมนุษย์อยู่ภายใต้กฎนี้ และจะต้องใช้กฎนี้อย่างถูกต้องเพื่อตัวของมนุษย์เอง เนื่องจากชีวิตของมนุษย์จะต้องเผชิญกับการทดสอบอยู่ตลอดเวลา ยิ่งเป็นผู้ศรัทธาด้วยแล้ว การทดสอบก็จะยิ่งยากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นอัลลอฮฺ(ซบ.) จึงได้บอกให้มุสลิมได้รู้ว่าเมื่อต้องเผชิญกับการทดสอบ ผู้ศรัทธาควรจะทำอย่างไร เมื่อมุสลิมประสบเคราะห์กรรมอันใดในชีวิตจะต้องไม่ตีโพยตีพายหรือโทษนั้นโทษนี้ แต่ในฐานะที่เป็นมุสลิมจะต้องยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเป็นการทดสอบของอัลลอฮฺ(ซบ.) และอดทนต่อการทดสอบจากพระองค์ มุสลิมต้องดำรงการมาซและขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮฺ(ซบ.) องค์เดียว เมื่ออัลลอฮฺ(ซบ.) แน่ใจว่าเรายังศรัทธามั่นต่อพระองค์ ในไม่ช้าพระองค์ก็จะประทานความเมตตาและความโปรดปรานแก่เรา และเราจะไม่เป็นผู้หลงทาง

“บั้งเคยบอกว่า เมื่อเข้ารับศาสนาอิสลามหรือเป็นมุสลิมแล้วเราจะถูกทดสอบความศรัทธาของเราในเรื่องต่างๆ ที่จะเข้ามาในชีวิตของเราในฐานะที่เราเป็นมุสลิม เราต้องอดทนต่อการทดสอบที่จะเกิดขึ้น” (ไบล่า, 2552)

“ครูที่สอนศาสนาบอกว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) สร้างมนุษย์ขึ้นมา มีจิตใจสะอาด ให้มีสติปัญญา และกำลังความสามารถ เป็นสิทธิ์ที่มนุษย์ในการที่จะพิจารณาสิ่งไหนดี สิ่งไหนชั่ว ตามที่มนุษย์เลือกปฏิบัติ จะอ้างว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) ไม่ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมไม่ได้ เพราะจะทำให้เราเสียการศรัทธา” (ฮาดี, 2553)

“เราต้องเชื่อมั่นและศรัทธาว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับเราเป็นไปตามประสงค์ของอัลลอฮฺ(ซบ.)” (มุฮัมมัดอิมรอน, 2552)

จากข้อมูล พบว่า มุอัลลัฟบางคนได้เรียนรู้และเข้าใจในเรื่องกฎแห่งความดี ความชั่ว มุอัลลัฟรู้ว่าเมื่อเป็นมุสลิมแล้วจะต้องถูกทดสอบความศรัทธาจากอัลลอฮฺ(ซบ.) มุอัลลัฟเรียนรู้ว่าการบอกเล่าจากคนในครอบครัว จากครูสอนศาสนา ปัญหาที่เกิดขึ้นกับมุอัลลัฟคือการที่มุอัลลัฟต้องยอมรับการทดสอบว่ามาจากอัลลอฮฺ(ซบ.) มุอัลลัฟจะต้องไม่โทษว่าทำสิ่งนั้นจึงเกิดสิ่งนี้ ไม่กล่าวหาสิ่งต่างๆ มุอัลลัฟต้องอดทนต่อการทดสอบในฐานะความเป็นมุสลิม แต่มุอัลลัฟไม่สามารถแสดงความศรัทธาต่อกฎเกาะฎัวร์-เกาะฎัวร์ ให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ นอกจากการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาอิสลาม

ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมในเรื่องหลักการศรัทธาที่กล่าวมาทั้งหมด พบว่า การศรัทธาตามหลักการของศาสนาอิสลามเป็นปัญหาที่มุอัลลัฟทุกคนมองว่าเป็นเรื่องที่ยากที่สุดสำหรับตนเอง ที่มุอัลลัฟต้องใช้เวลาศึกษาและเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง การศรัทธาไม่ใช่ความรู้แต่อาจเป็นทางเชื่อมต่อไปสู่ความรู้ได้ เพราะศรัทธามีลักษณะเป็นการยอมรับความรู้ยอมรับและเชื่อมั่นในสิ่งที่ได้รับรู้มา มุอัลลัฟที่รับอิสลามเพื่อการแต่งงานกับมุสลิมเพียงแค่การกล่าวปฏิญาณตนยังไม่สามารถเรียกว่าตนเองเป็นผู้ศรัทธาได้ ทั้งนี้เพราะการศรัทธาต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการพิจารณาอย่างถ่องแท้ด้วยสติปัญญาของตนเอง การศรัทธาต้องไม่เกิดจากการบังคับใดๆ ทั้งสิ้น

ข้อมูลที่ได้จากมุอัลลัฟบางคน พบว่า มุอัลลัฟบางคนได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการศรัทธาในศาสนาอิสลามมาก่อนจึงมีความเข้าใจถึงหลักการศรัทธาของมุสลิมแต่ก็ยังไม่สามารถตอบตนเองได้ว่าตนเองจะเชื่อมั่นศรัทธาอย่างแท้จริงได้หรือไม่ หรือแม้ว่าตนเองจะศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว แต่ในตาหรือมุมมองคนอื่นเขาจะรู้ได้อย่างไร การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมเป็นเพียงสัญลักษณ์หรือลักษณะทางกายภาพเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงตัวมุอัลลัฟเองเท่านั้นที่จะตอบตนเองได้ แต่มุอัลลัฟบางคนต้องกล่าวปฏิญาณตนด้วยเหตุผลจำเป็นที่จะต้องแต่งงานกับมุสลิมเพื่อให้ถูกต้องตามหลักการของมุสลิมที่คนมุสลิมจะไม่แต่งงานกับคนต่างศาสนิกจนกว่าผู้นั้นจะยอมรับอิสลามเป็นศาสนาของตน จึงเป็นหน้าที่ของมุอัลลัฟที่จะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความศรัทธาและยอมรับศาสนาอิสลามเป็นศาสนาของตน การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความศรัทธาไม่ใช่เรื่องยากสำหรับมุอัลลัฟ แต่การที่มุอัลลัฟจะเกิดความศรัทธาเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับตัวมุอัลลัฟเอง การศรัทธาเป็นสิ่งที่เป็นามธรรม มุอัลลัฟต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับตนเองให้ได้ จึงเป็นเรื่องยากที่มุอัลลัฟหรือตัวมุสลิมเองจะสื่อสารให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองศรัทธาในศาสนาอิสลามหรือไม่

อย่างไร การศรัทธาเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ แต่สามารถให้เหตุผลได้ว่าทำไมตนเองถึงศรัทธา และ ศรัทธาเกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างไร

6.2 ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมในเรื่องหลักปฏิบัติ

6.2.1 การปฏิญาณตน ด้วย การกล่าวข้อความว่า “ **อัชชะดฺ อั้นลา อิลาฮะ อิลัลลอฮฺ วะอัชชะดฺ อั้นนะ มุฮัมมัดรุ เราะซูลุลลอฮฺ** ” ข้อความดังกล่าวเป็นการปฏิญาณตนเพื่อเข้ารับศาสนาอิสลามของมุอัลลัฟ เพื่อแสดงถึงความศรัทธาว่าอัลลอฮฺ(ซบ.) เป็นพระเจ้าองค์เดียวเท่านั้น ตามหลักความศรัทธาข้อแรกและเป็นข้อสำคัญ จำเป็นอย่างยิ่งที่มุอัลลัฟต้องมีก่อนสิ่งอื่นใดสำหรับการเป็นมุสลิม นั่นคือการปฏิญาณตนเพื่อเข้ารับศาสนาอิสลามเป็นภาษาอาหรับดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีความหมายว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ(ซบ.) และท่านศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) คือศาสนทูตของอัลลอฮฺ(ซบ.)

ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากมุอัลลัฟกลุ่มตัวอย่างทุกคนทั้งในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทพบว่า มุอัลลัฟทุกคนต้องกล่าวคำปฏิญาณเป็นข้อความภาษาอาหรับข้างต้นก่อนที่จะนิกะหฺ(แต่งงาน) อย่างถูกต้องกับมุสลิมตามหลักการของศาสนาอิสลาม มุอัลลัฟบางคนกล่าวในวันที่จะทำการนิกะหฺ มุอัลลัฟบางคนกล่าวก่อนหน้าที่จะทำการนิกะหฺเป็นระยะเวลาหนึ่งหมายถึงมุอัลลัฟได้พบเจอกับมุสลิมแล้วต้องการที่จะแต่งงานด้วยจึงไปเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามจนมีความเข้าใจในหลักการศรัทธาและเข้าเป็นมุสลิมระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงทำการนิกะหฺกับมุสลิม ดังนั้นก่อนที่มุอัลลัฟจะนิกะหฺกับมุสลิมจึงต้องเรียนรู้ในเรื่องหลักการศรัทธาตามหลักการของศาสนาอิสลามก่อน และต้องกล่าวคำปฏิญาณตนเพื่อเข้ารับศาสนาอิสลามจึงจะได้ทำการนิกะหฺกับมุสลิมที่ตนเองคบหาเป็นคู่รักกันอยู่ การที่มุอัลลัฟจะเป็นมุสลิมผู้ศรัทธาอย่างแท้จริง จึงไม่ใช่เพียงการกล่าวปฏิญาณตนเข้ารับศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่มุอัลลัฟต้องศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจและศึกษาเรียนรู้เพื่อให้ตนเองเกิดความรู้สึกศรัทธาตามหลักการศรัทธาของศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากมุอัลลัฟได้กล่าวปฏิญาณตนเข้ารับศาสนาอิสลามอย่างถูกต้องแล้ว จึงเป็นหน้าที่ที่มุอัลลัฟต้องปฏิบัติตนและมีวิถีชีวิตตามแนวทางของศาสนาอิสลาม

6.2.2 การดำรง การนมาซที่จำเป็น วันละ 5 เวลา

การปฏิบัติตนมาซ (ละหมาด) เป็นการเคารพภักดีหรือเป็นการบำเพ็ญสมาธิในอิริยาบถต่างๆ ประกอบด้วย ท่ายืน ท่าโค้งตัวจับเข่า ท่านั่ง และท่าก้มหมอบลงกับพื้น โดยเป็นหน้าที่ของมุสลิมที่บรรลุนิติภาวะ (อายุครบ 15 ปี) ทุกคน ต้องปฏิบัติการณ์มาซวันละ 5 เวลา คือ ก่อนแสงอรุณขึ้น (ซุบฮิหฺ) บ่าย (ดูสุริ) เย็น (อัศริฮฺ) หัวค่ำช่วงหลังดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า (มัฆริบ) และในเวลากลางคืน

(อิซา) โดยใช้เวลาอย่างน้อยประมาณ 5 นาที การนมาซเป็นการสร้างสายใยผูกพันกับพระเจ้า เป็นการสื่อสารกับตนเอง เป็นการขัดเกลาจิตใจตนเอง จะกระทำคนเดียวหรือกระทำรวมกันหลายๆ คนก็ได้ ข้อมูลที่ได้จากมุฮัลล์ฟกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มุฮัลล์ฟทุกคนรู้ว่าการนมาซเป็นเรื่องสำคัญสำหรับมุสลิมทุกคน และเป็นสิ่งที่จำเป็นที่มุฮัลล์ฟควรจะต้องเรียนรู้และปฏิบัติให้ได้โดยเร็วที่สุดในฐานะที่มุฮัลล์ฟปฏิญาณตนเข้ารับอิสลามแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่มุฮัลล์ฟต้องเรียนรู้เพื่อที่จะปฏิบัตินมาซได้

ปัญหาในเรื่องการนมาซที่เกิดกับมุฮัลล์ฟคือการท่องจำบทคัมภีร์ การออกเสียงคำอ่าน และท่าทางต่างๆ ที่จะต้องใช้ในการปฏิบัตินมาซ มุฮัลล์ฟที่เรียนเกี่ยวกับศาสนาอิสลามจากสถาบันสอนศาสนา หรือจากครูสอนศาสนามาก่อนที่จะแต่งงาน จะเรียนรู้เกี่ยวกับการนมาซมาก่อนแล้ว มุฮัลล์ฟบางคนหาสื่อที่สอนเกี่ยวกับการปฏิบัตินมาซมาศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ความเคร่งครัดในเรื่องการนมาซของสามีหรือภรรยาของมุฮัลล์ฟ รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวของมุฮัลล์ฟ และความเคร่งครัดของมุสลิมคนอื่นๆ ที่มุฮัลล์ฟรู้จักล้วนเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้มุฮัลล์ฟเรียนรู้ได้เร็วขึ้น แต่ถึงบุคคลใกล้ชิดมุฮัลล์ฟ หรือสมาชิกในครอบครัวของมุฮัลล์ฟเลย การปฏิบัตินมาซก็จะเป็นตัวอย่างที่ไม่ถูกต้องสำหรับมุฮัลล์ฟ ในฐานะที่มุฮัลล์ฟเข้ารับอิสลามแล้ว การปฏิบัตินมาซเป็นหน้าที่สำคัญที่มุฮัลล์ฟต้องเรียนรู้และต้องได้รับการส่งเสริมและการเป็นตัวอย่างที่ดีจากมุสลิมเอง มุฮัลล์ฟกลุ่มตัวอย่างบางคนให้ข้อมูลว่า

“พอได้เวลาละหมาดก็อยากละหมาดนะ แต่ไม่รู้ว่าจะละหมาดตามใครตอนไหน ไม่กล้าถามว่าจะละหมาดหรือยัง ตนเองจะได้ทำตาม เพราะตนเองยังทำไม่ได้ต้องมีคนนำในการละหมาด จะทำเองก็ยังไม่ถูก” (อัสมะห์, 2552)

“พยายามเรียนรู้ด้วยตนเองจากแผ่นซีดี แต่ก็ยังไม่ค่อยได้” (ฮาดี, 2553)

“ท่าทางในการละหมาดพอจะจำได้แล้ว แต่การอ่านบทอ่าน คำอ่านในท่วงท่าของการละหมาดที่เป็นภาษาอาหรับสำหรับตนเองแล้ว พอจำได้ แต่ยังออกเสียงไม่ถูกต้อง เวลาละหมาดก็จะทำตามสามีตนเอง โดยเฉพาะตอนเข้ามัสยิดและก็ตอนเย็นกับตอนก่อนนอน เวลากลางวันและเวลาเย็น ไม่ค่อยได้ทำเนื่องจากในที่ทำงาน ไม่กล้าทำและก็ไม่มียุทธสถานที่ให้ทำ” (ฮาบีบะห์, 2552)

“ไม่มีใครในบ้านสนใจเลยว่าเราละหมาดเป็นหรือไม่อย่างไร ได้แต่บอก เอาแต่พูดว่าถึงเวลาหมาดต้องละหมาด แต่ไม่รู้ว่าคุณที่บอกหมาดหรือยัง”(มุฮัลลัฟ ก, 2552)

มุฮัลลัฟรู้ว่าการหมาด (ละหมาด) เป็นสิ่งสำคัญและให้ความสำคัญกับการหมาด แต่ปัญหาที่เกิดกับมุฮัลลัฟคือถ้าครอบครัวที่มุฮัลลัฟอาศัยอยู่ไม่เคร่งครัด ไม่เป็นแบบอย่างที่ดี จะทำให้มุฮัลลัฟขาดแรงจูงใจในการที่จะปฏิบัติตามการหมาด ทำให้มุฮัลลัฟหมาดไม่เป็นทั้งๆ ที่มุฮัลลัฟตระหนักว่าการหมาด (ละหมาด) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุฮัลลัฟทุกคนที่บรรลุนิติภาวะแล้ว

6.2.3 การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน

การถือศีลอดคือการเว้นจากการกิน ดื่ม พุดจาสิ่งเหลวไหล การมีจิตอกุศล ประพฤติชั่วทั้งในที่ลับและที่เปิดเผย หรือแม้แต่การตั้งเจตนาชั่ว การถือศีลอดเป็นการปกป้องตนเองให้พ้นจากความชั่ว เป็นการทดลองและฝึกหัดร่างกายในยามหิวโหย เพื่อจะได้นึกถึงสภาพของผู้ที่หิวโหยเป็นการขัดเกลาจิตใจให้ผ่องแผ้วและเกิดคุณธรรม หลักปฏิบัติในข้อนี้ได้ช่วยให้มนุษย์เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน การถือศีลอดเป็นสัจจะทางใจสอนให้มนุษย์ซื่อสัตย์ต่อตนเอง การถือศีลอดนี้ให้ถือในเดือนที่กำหนดทุกๆปี เป็นเวลาประมาณ 29 - 30 วัน โดยเริ่มตั้งแต่รุ่งสว่างจนถึงดวงอาทิตย์ตก การถือศีลอดสำหรับผู้เดินทางไกล ผู้ป่วย คนชรา สตรีมีครรภ์ หญิงมีประจำเดือน จะได้รับการผ่อนผันและต้องปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามหลักการของศาสนา

“ครั้งแรกในชีวิตที่ถือศีลอดครบ หิวปวดท้องทนไม่ไหว อดได้แค่ประมาณบ่ายสองเอง เกิดมาไม่เคยอดอาหารทั้งวันแบบนี้เลย ตอนบวชเป็นพระก็ยังไม่ได้อดน้ำได้บ้าง แต่มุสลิมไม่ได้เลย” (สุลัยมาน, 2552)

“ยอมรับว่ามุสลิมต้องมีความศรัทธาที่มั่นคงจริงๆ จึงปฏิบัติตามการถือศีลอดได้อย่างแข็งแรง เคยลองฝึกอดอาหารตั้งแต่ยังไม่ได้รับอิสลาม ลองทำตามเพื่อนคือกินอาหารเข้ามือเดียวตอนประมาณ 6 โมงเช้า แต่เพื่อนที่เป็นมุสลิมกินตั้งแต่ตี 4 ก็รู้ว่าต้องอดทนและทนอดขนาดไหน นี่ขนาดว่าเรากินอาหารช้ากว่าเพื่อนประมาณ 2 โมงนะ” (พีชะห์, 2553)

“ทำให้รู้สึกถึงความหิว รู้เลยว่าคนที่ต้องอดมือกินมือเป็นอย่างไร นอกจากอดอาหารแล้วเราต้องอดทนอดกลั้นในสิ่งต่างที่มารบกวนจิตใจด้วย” (ฮาบีบะห์, 2552)

ข้อมูลที่ได้จากมุฮัลล์ฟทุกคน พบว่า มุฮัลล์ฟทุกคนผ่านช่วงเวลาของการถือศีลอด บางคนเคยทดลองฝึกด้วยตนเองมาก่อนที่จะเข้ารับศาสนาอิสลาม บางคนก็เป็นครั้งแรกในชีวิต การถือศีลอดช่วยให้มุฮัลล์ฟเข้าใจถึงการศรัทธาของมุสลิมที่มีต่ออัลลอฮ์(ซบ.) มุฮัลล์ฟเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง และสื่อสารให้ผู้อื่นรู้ด้วยการที่ตนเองถือศีลอดเช่นเดียวกับมุสลิมคนอื่น ปัญหาในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมด้วยการถือศีลอดเป็นสิ่งที่มุฮัลล์ฟสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ไม่ยาก การที่มุฮัลล์ฟจะถือศีลอดได้อย่างเข้มแข็งหรือไม่ นั่น มุฮัลล์ฟต้องตั้งเจตนาในการถือศีลอด โดยการตั้งเจตนาว่า “ข้าพเจ้าถือศีลอดในวันรุ่งขึ้นเป็นฟรฎู (สิ่งจำเป็น) ในเดือนรอมฎอนปีนี้เพื่ออัลลอฮ์(ซบ.)”

6.2.4 การบริจาคตริพย์ (ชะกาต)

การบริจาคตริพย์ (ชะกาต) คือ ทริพย์สินที่จะต้องแบ่งออกมาจากทริพย์สินที่เราเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เพื่อเอาไปบริจาคให้แก่ผู้มีสิทธิ์ได้รับตามหลักเกณฑ์ที่ศาสนากำหนดไว้ ชะกาตถือเป็นหน้าที่บังคับแก่มุสลิมทุกคนที่มีคุณสมบัติครบตามกฎเกณฑ์ที่จะต้องบริจาค ข้อมูลที่ได้จากมุฮัลล์ฟ พบว่า มุฮัลล์ฟทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังไม่มีท่านใดที่มีคุณสมบัติครบที่จะเป็นผู้บริจาค (ชะกาต) ได้ แต่ในทางกลับกันมุฮัลล์ฟกลับเป็นผู้ที่ได้รับบริจาค (ชะกาต) จากมุสลิม ในฐานะที่มุฮัลล์ฟคือผู้ที่เข้าศรัทธาในศาสนาอิสลาม เป็นการสนับสนุนและการให้กำลังใจจากพี่น้องมุสลิมแก่มุฮัลล์ฟ มุฮัลล์ฟบางคนรู้ว่ามุสลิมต้องมีการบริจาคเมื่อครบรอบปี แต่ไม่ทราบว่ามีกฎเกณฑ์อย่างไร การบริจาค (ชะกาต) ไม่ใช่ปัญหาของมุฮัลล์ฟกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ ถึงแม้มุฮัลล์ฟจะเป็นมุสลิมแล้วก็ตามแต่มุฮัลล์ฟยังมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ศาสนากำหนด แต่มุฮัลล์ฟก็รู้ว่าตนเองต้องบริจาค (ชะกาต) ภายหลังจากเดือนแห่งการถือศีลอดสิ้นสุดลงในฐานะที่ตนเองเป็นมุสลิมคนหนึ่ง

“ตอนออกบวชปีที่แล้วก็ได้รับแจกเงินจากญาติของแฟนนะ ตั้ง พัน นึงนะเขาบอกว่าให้ชะกาต” (มูนา, 2552)

“มีน้ำสาวคนหนึ่งของแฟนยื่นแบงค์ 500 ให้ บอกว่าให้ชะกาตเราเพราะเป็นเรามุสลิมใหม่ก็รับแบบงๆ นะ ไม่เข้าใจหรอกว่าเงินชะกาตคืออะไร ก็เลยถามน้ำเขา เขาก็อธิบายให้เราฟัง” (ซัลมา, 2552)

“ก็ไม่ใช่ใจนะว่า สะกาด ต้องออกอย่างไร แต่เวลาวันออกอีด (วันตรุษ) ผมพอมีเงินเหลือเก็บ เงิน โบนัสบ้าง ก็เอาไปแลกแบงค์ย่อยไว้แจกเด็กๆ หลานแฟน บางครั้งก็ให้ญาติผู้ใหญ่ของแฟนที่เขามีอายุมากๆ ฐานะไม่ดีบ้าง ก็ไม่ได้คิดมากมายอะไรคิดว่าเป็นการบริจาคเหมือนกัน” (สุลัยมาน, 2552)

6.2.5 การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์

การไปประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นข้อหนึ่งของหลักการปฏิบัติในศาสนาอิสลาม ผู้ที่เป็นมุสลิมทุกคนที่มีความสามารถที่จะเดินทางไปได้จำเป็นที่จะต้องไปประกอบพิธีฮัจญ์อย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต ณ นครมักกะฮะ (เมกกะ) ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในตามวัน เวลา ที่กำหนดในเดือนซุลฮิจญะฮะ (ตามปฏิทินอิสลาม) การประกอบพิธีฮัจญ์ หรือไปทำ “ฮัจญ์” คือการไปเยี่ยมหรือการเดินทางไปนครมักกะฮะ ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางของชาวมุสลิมทั่วโลก เป็นสถานที่พบปะระหว่างมุสลิมในระดับต่างๆ กัน ความสามารถในการไปประกอบพิธีฮัจญ์หมายถึง ความสามารถทุกอย่าง เช่น ในเรื่องการเงิน การคมนาคม สุขภาพ ความสะดวกในการเดินทาง ไปแล้วไม่ปล่อยให้ผู้ที่อยู่ข้างหลังต้องลำบาก การประกอบพิธีฮัจญ์ไม่ใช่การไปชุบตัวหรือล้างบาป ผู้ไปทำฮัจญ์นับเป็นผู้ยอมจำนนต่อพระประสงค์ของอัลลอฮ์(ซบ.) จนละทิ้งครอบครัว หน้าที่การงาน สถานภาพ และอภิสิทธิ์ต่างๆ ในระหว่างที่ไปทำฮัจญ์ นับเป็นการทดสอบคุณธรรม ความอดทน ความเสียสละ และ ทดสอบการบริหารเงินของมุสลิม

“แฟนบอกว่าเราต้องมีความตั้งใจว่าอยากที่จะไปสักครั้งหนึ่งในชีวิต และก็ต้องขอดูอาว (ขอพร) จากอัลลอฮ์(ซบ.) ด้วย เมื่อพระองค์ประสงค์ให้เราไปเราก็จะได้ไป” (ฮาว่า, 2553)

“เคยไปส่งพี่ญาติแฟนไปทำฮัจญ์ เห็นบรรยากาศบรรดาญาติพี่น้องที่ไปส่งขึ้นเครื่องรู้สึกอบอุ่น ตื่นเต้นแทนผู้ที่จะไป คิดไว้เหมือนกันว่าเมื่อมีโอกาสขอให้ได้ไปสักครั้ง ก็ขอจากอัลลอฮ์(ซบ.) ให้ตนเองได้มีโอกาสไปบ้าง” (ฮาซีน, 2552)

“แปลกใจที่เรียกพี่ชายแฟน ว่าบังยี ทำไม ไม่เรียกว่า บัง คำเดียว ก็เพิ่งทราบว่ามุสลิมชายที่ไปทำฮัจญ์กลับมาจะเรียกกันว่าฮัจยี ส่วนผู้หญิงก็จะเรียกกันว่าฮัจยะฮุ” (มูนา, 2552)

“ตอนนี้ผมกับแฟนก็วางแผนกันไว้ว่าจะเก็บเงินไว้สักก้อนหนึ่งเพื่อไปทำฮัจญ์ และก็ขอคุดาว จากอัลลอฮ์ให้ตัวเองและแฟนได้ไปทำฮัจญ์พร้อมกัน อยากไปนะเห็นคนอื่นที่ไปกลับมาเล่าให้ฟังแล้วอยากไปบ้าง” (มุฮัมมัดอิมรอน, 2552)

จากข้อมูล พบว่า มุอัลลัฟมีความรู้เกี่ยวกับการไปประกอบพิธีฮัจญ์ ว่าเป็นสิ่งจำเป็นในเรื่องหลักการปฏิบัติศาสนกิจ และ รู้ว่าการที่จะไปได้นั้นตนเองต้องมีความพร้อมในทุกๆด้าน ต้องมีความตั้งใจที่อย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิต แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามประสงค์ของอัลลอฮ์(ซบ.) เรามีหน้าที่ขอคุดาว (ขอพร) จากอัลลอฮ์(ซบ.) เพราะทุกสิ่งเป็นไปตามประสงค์ของอัลลอฮ์(ซบ.)

ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟ ในเรื่องของหลักการปฏิบัติ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดคือเรื่องของภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านคัมภีร์อัล-กุรอาน เป็นการยากสำหรับมุอัลลัฟ เพราะการออกเสียงคำอ่านที่ผิดทำให้ผิดความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการนมาซ มุอัลลัฟหลายคนสามารถจำท่าทางการปฏิบัติได้ แต่ยังไม่สามารถท่องจำบทคัมภีร์และบทขอพรในแต่ละท่วงท่าที่จะต้องอ่านในขณะปฏิบัติกรนมาซได้ ดังนั้นจำเป็นที่มุอัลลัฟต้องใช้เวลากับตนเองในการหมั่นเรียนรู้ ทบทวนและศึกษาคัมภีร์อัล-กุรอาน จากข้อมูลที่ถูกวิจัยได้สัมภาษณ์และจากการสังเกต พบว่า สื่อที่มุอัลลัฟสามารถจะเรียนรู้หลักการปฏิบัติได้ดีที่สุดคือสื่อบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัวมุสลิมที่มุอัลลัฟอาศัยอยู่ด้วย รวมถึงบุคคลในชุมชนหรือสังคมนที่มุอัลลัฟอาศัยอยู่ต้องให้กำลังใจและส่งเสริมให้มุอัลลัฟได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของการเรียนรู้ การอ่าน การออกเสียงรู้ การศึกษาความหมาย จากคัมภีร์อัล-กุรอานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เมื่อมุอัลลัฟเกิดความรู้ความเข้าใจในความหมายอย่างถูกต้องแท้จริงแล้ว การศรัทธาตามหลักการของศาสนาอิสลามที่มุอัลลัฟมองว่าเป็นเรื่องที่ทำได้อยากนั้น ก็จะไม่ยากอีกต่อไปเพราะมุอัลลัฟจะเกิดความรู้ความศรัทธาได้ด้วยตนเอง จากความตระหนักและความมีสำนึกในความเป็นมุสลิมของตนเอง

6.3 ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมในเรื่องหลักจริยธรรม

มุสลิมทุกคนถือว่า การประพฤติปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัล-กุรอาน และตามแบบอย่างที่ดีของศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) เพื่อให้เกิดผลดีแก่สังคมและตัวเองอย่างแท้จริง คือหลักจริยธรรมการกระทำความดีตามหลักการอิสลาม คือ การที่ท่านทำอิบาดะฮ์ (ทุกสิ่งที่มีปรากฏใน

บทบัญญัติ จากคำสั่งใช้และคำสั่งห้ามต่างๆ) ต่ออัลลอฮ์(ซบ.) ราวกับที่ท่านมองเห็นพระองค์ ซึ่งแม้ว่าท่านไม่เห็นพระองค์ แน่แน่นอนยิ่งพระองค์ทรงเห็นท่าน

ข้อมูลที่ได้รับจากมุอัลลัฟกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มุอัลลัฟทุกท่าน ได้รับการสอนการบอกเสมอว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำไม่ว่าในที่ลับหรือที่เปิดเผย อัลลอฮ์(ซบ.) ทรงรู้ ทรงเห็น ทรงได้ยิน และเราจะได้รับทั้งรางวัลและการลงโทษจากพระองค์ในสิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติ การเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟในเรื่องจริยธรรมคือการที่มุอัลลัฟต้องประพฤติตามบัญญัติของอัลลอฮ์(ซบ.) ตามที่ท่านศาสดา (นบี) มุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ได้ปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่าง

“ผมว่าในเรื่องจริยธรรม ความดีความชั่ว เป็นสิ่งที่เหมือนกันในทุกศาสนานั่นแหละ ถ้าเราเป็นคนดี ทำดี คิดดี อยู่เป็นปกติไม่ว่าเราจะเปลี่ยนนับถือศาสนาไหน ผมมองว่าการมีจริยธรรม คุณธรรม เป็นคนละเรื่องกับการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่มีศาสนาไหนสอนให้ทำในสิ่งที่ไม่ดีหรืออก อย่างอิสลามก็สอนให้เข้าใจง่ายคือว่าให้เราละเลิกเสมอว่าทุกอย่างที่เราทำอัลลอฮ์รู้ อัลลอฮ์เห็น ถึงแม้เราจะไม่เห็นอัลลอฮ์ ไม่ว่าเรื่องนั้นจะลับแค่ไหน ถ้าเราจะทำอะไรลงไปแล้วคิดเสมอว่ามีผู้รู้เห็น คนที่มีสำนึกอย่างที่ยกก็จะไม่ทำในสิ่งที่ไม่ดี” (อาลี, 2553)

มุอัลลัฟทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มองว่า ปัญหาในเรื่องการเรียนรู้และการสื่อสารเกี่ยวกับหลักจริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลาม ไม่ใช่เรื่องที่ไม่สามารถทำได้ ไม่ใช่ปัญหาสำหรับตนเอง และมุอัลลัฟยังมองว่า หลักจริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลามมีความเป็นสากล ถึงแม้บุคคลที่ไม่ใช่มุสลิมก็สามารถประพฤติปฏิบัติตามได้ เพียงแค่ตระหนักอยู่เสมอว่าทุกการกระทำของเรามีผู้รู้เห็นเสมอไม่ว่าเราจะเปิดเผยหรือปิดบัง อย่างน้อยตัวเองจะเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดในเรื่องที่ได้ประพฤติ ได้กระทำไป

ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มมุอัลลัฟทั้งในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 บทที่ 5 และที่เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟ ในบทที่ 6 นี้ พบว่า การเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟนั้นขึ้นอยู่กับตัวตนของมุอัลลัฟเองว่าตนเองนั้นมีสำนึกในความเป็นมุสลิมหรือเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามมากน้อยแค่ไหน มีความตั้งใจหรือพร้อมที่จะเป็นมุสลิมที่ดีตามหลักการของศาสนาอิสลามหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากมุอัลลัฟไม่สามารถบอกได้ว่ามุอัลลัฟคนไหนสามารถเรียนรู้และ

สื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมได้อย่างประสบความสำเร็จ แต่จะทราบเพียงว่ามุสลิมที่เรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมอย่างไร

การที่บุคคลอื่นจะมองเห็นอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุสลิมที่จากการแสดงออกอย่างชัดเจนของมุสลิมเอง เช่น การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม การแต่งกายตามแบบอย่างมุสลิม การปฏิบัติศาสนกิจ การทักทายด้วยการกล่าวสวัสดีให้แก่กัน การหมั่นทบทวนเรียนรู้ในเรื่องหลักการของศาสนาอิสลาม การฝึกฝนตนเอง สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่มุสลิมต้องเรียนรู้และสื่อสารให้ปรากฏออกไปด้วยจิตสำนึกว่าตนเองเป็นมุสลิมอยู่เสมอ มีความตระหนักในความเป็นมุสลิมจากการกล่าวคำปฏิญาณตนที่ตนเองกล่าวด้วยความสมัครใจ ถ้ามุสลิมไม่สื่อให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองเป็นมุสลิม ก็จะไม่มีการเห็นอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของตนเอง สามารถสรุปสิ่งที่ปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุสลิมที่ได้ตั้งแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6.1 แสดงปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมของมุสลิม

ดังนั้นการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมจึงค่อนข้างหลากหลายซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับระบบสังคมในหลายระดับ ความรู้สึกนึกคิดที่มุสลิมมีต่อตัวเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวมุสลิมกับคนอื่น โดยผ่านการมองตัวเองและคนอื่นมองเราในขณะนั้น จึงเป็นกระบวนการนิยามความหมายของปัจเจกและกลุ่มทางสังคมมีการคาบเกี่ยวซ้อนทับกันอยู่ 2 ลักษณะ คือ อัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม อัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุสลิมเป็นสิ่งที่ยุสลิมสร้างขึ้นได้ตามบริบทหรือสถานการณ์ต่างๆ มุสลิมมีวิธีที่จะเลือกใช้อัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมภายใต้เงื่อนไขที่อัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองให้ผู้อื่นทราบว่าตนเองเป็นมุสลิมก็จะถูกเลือกนำมาใช้ อันเกิดจากการมุสลิมมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในครอบครัว ชุมชนหรือสังคมเดิมและครอบครัว ชุมชนหรือสังคมใหม่ของมุสลิม